

Ilmastomuutokseen sopeutuminen hyvinvoinnin kysymyksenä ja Keski-Suomen hyvinvointialueen varautuminen

Keski-Suomen Ilmastofoorumi 8.10.2026

Ympäristöasiantuntija Minna Salonen, Keski-Suomen hyvinvointialue

Keski-Suomen hyvinvointialue- Hyvaks

- Keski-Suomen hyvinvointialue vastaa toiminta-alueensa sosiaali-, terveyspalveluiden ja pelastustoimen järjestämisestä.
- Alue käsittää 22 keskisuomalaista kuntaa.
- Palvelee noin 270 000 asukasta.
- Työntekijöitä noin 12 500 henkeä.
- Erikoissairaanhoidon on pääasiassa keskitetty Jyväskylässä sijaitsevaan Sairaala Novaan.

Miksi hyvinvointialueen on huomioitava ilmastonmuutos ja sen tuomat häiriötilanteet?

Sopeutuminen ilmastonmuutokseen on osa hyvinvointialueen perustehtävää: **väestön hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn parantamista ja turvaamista.**

Ilmastonmuutos ja sen aiheuttamat häiriötilanteet vaikuttavat ihmisten terveyteen ja turvallisuuteen.

Ilmastonmuutos ei vaikuta kaikkiin väestöryhmiin samalla tavalla.

Ilmastonmuutos näkyy jo nyt hyvinvointialueen toiminnassa palvelutarpeen muutoksina ja erilaisina häiriötilanteina.

Miten ilmastonmuutos vaikuttaa ihmisten hyvinvointiin?

- Fyysiset terveysvaikutukset:

- helteet; sairauksien paheneminen, kuolemantapaukset
- sydän- ja hengityssairauksien paheneminen
- siitepölykaudet pitenevät
- onnettomuus- ja tapaturmariskit kasvavat: liukastumiset
- uudet tartuntatautiriskit; vektori-, jyrsijä-, vesielintarvikevälitteiset taudit

- Psyykkiset vaikutukset:

- Ilmastoahdistuksen lisääntyminen
- turvattomuuden tunne kasvaa
- psyykkinen kuormitus lisääntyy; sään ääri-ilmiöt

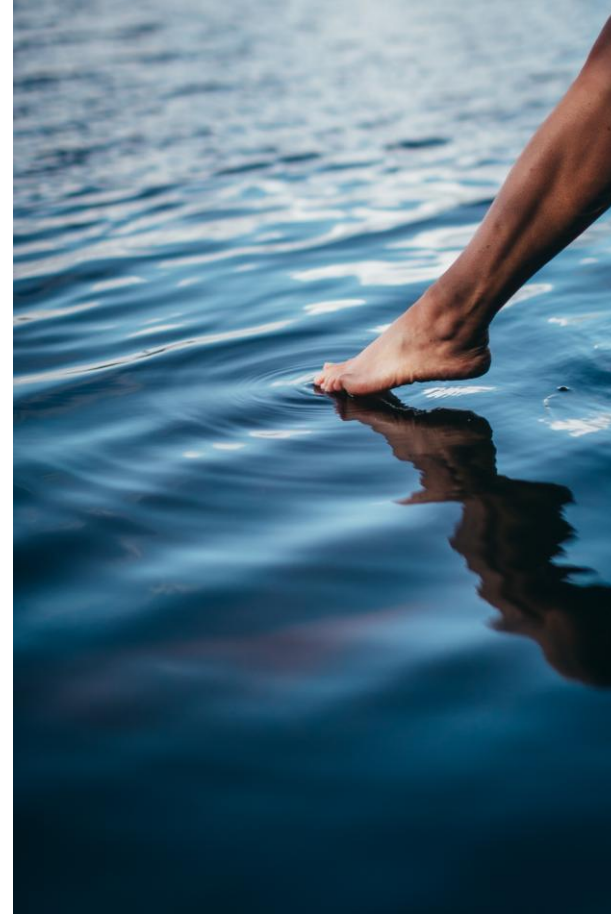
- Sosiaaliset vaikutukset:

- palveluiden saatavuuden heikkeneminen häiriötilanteissa
- eriarvoisuuden kasvu
- yksinäisten ikääntyneiden haavoittuvuus

Ilmastoriskit Keski-Suomen näkökulmasta

- Pitenevät hellejaksot
- Rankkasateet ja niiden aiheuttamat tulvariskit
- Sähkökatkot
- Myrskyvahingot
- Vesihuollon häiriöriskit; saastuminen, katkot
- Metsäpalojen lisääntyminen
- Liikkumisen häiriöt

Keski-Suomessa tapahtunutta vuosina 2025-2026

Veden keittokehotus Petäjävedelle

Yle 18.7.2026

Helle ajanut yksittäisiä potilaita hoitoon Keski-Suomessa – kotihoidossa asuntojen lämpötiloja seurataan tarkasti Yle 17.7.2025

Viikonloppuna satoi niin, että teitä sortui Keski-Suomessa ja Pirkanmaalla

Etenkin soratiet ovat kärsineet runsaista äkillisistä sateista.

Maaseudun Tulevaisuus 20.7.2026

Suurin osa rankkasateen romahduttamista sorateistä on saatu korjattua Keski-Suomessa – vain yksi yhä kiinni Yle 21.7.2026

Vaikutukset hyvinvointialueen palveluihin – mihin palveluissa on varauduttava?

Pelastuslaitos

POIKKEUSOLOSUHTEET:

- Pitkittyneet sähkökatkot
- Metsäpalot
- Myrskyt
- Tulvatilanteet; sortumat
- Vesihuollon häiriöt

Terveys- palvelut

PALVELUTARPEEN KASVU:

- Päivystyskäyntien lisääntyminen; esim. hellejaksoilla
- Riskiryhmien tunnistaminen; ikääntyneet, sairaat, lapset
- Uusien tautitapausten tunnistaminen

Sosiaali- palvelut

PALVELUTARPEEN KASVU:

- Haavoittuvien ryhmien tunnistaminen
- Kriisi- ja psykososiaalinen tuki

Miten hyvinvointialueella voidaan varautua?

1. Ennakoiva johtaminen

- Riskien tunnistaminen
- Vaikutusten arviointi
- Tietopohjan vahvistaminen

2. Varautuminen

- Häiriötilannesuunnittelu
- Jatkuvuuden hallinta
- Kriisivalmius

3. Palveluiden kehittäminen

- Digitaaliset palvelut
- Liikkuvat palvelut
- Kotiin vietävät palvelut

4. Väestön resilienssin vahvistaminen

- Neuvonta, opastaminen
- Omatoiminen varautuminen
- Yhteisöllisyys

Kriisinkestävän resilienssin vahvistaminen

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen tarvitsee hyvinvointia vahvistavien rakenteiden rakentamista.

1. Väestön resilienssi

- Väestöllä on riittävä toimintakyky ja tieto miten pitää toimia esimerkiksi pitkittyneillä hellejaksolla
- Miten yhteisöt voivat paikallisesti tukea haavoittuvia väestöryhmiä?
- Väestö on varautunut 72h hätävaralla

2. Hyvinvointialueen organisatorinen resilienssi

- Palveluiden toimivuuden varmistaminen myös loma-aikoina
- Henkilöstön riittävyys myös poikkeustilanteissa
- Tietojärjestelmät ja sähkönsaanti on turvattuna
- Toiminnalla on jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmat ilmastonmuutoksen aiheuttamiin häiriötilanteisiin

3. Palvelujärjestelmän resilienssi

- Miten hyvinvointialue, kunnat, järjestöt, yritykset ja vapaa-ehtoiset voivat toimia yhdessä ns. poikkeustilanteessa?

Mitä Hyvaksilla on tehty ilmastonmuutokseen varautumisessa?

Pelastuslaitos:

- Erilaiset valmiussuunnitelmat ja –harjoitukset
 - [Alueellinen riskinarvio 2023](#)
 - Tavoitteena turvata PeLan oma toiminta vallitsevista tilanteista huolimatta
- Yhteistyö muiden hyvinvointialueiden kanssa esim. YTA-alue (Keski-Suomi ja Pohjois-Savo); tehtäväjaot
- Yhtenä uhkana nähdään tulevaisuudessa metsäpalot
 - Pitkittymisen haaste
 - Kaluston / henkilöstön riittävyys, johtamisen jatkuvuus

Mitä Hyvaksilla on tehty ilmastonmuutokseen varautumisessa?

Sosiaali- ja terveystalvelut:

Valmiussuunnitelma laadittuna

- Tavoitteena turvata palveluiden jatkuvuus häiriötilanteista huolimatta
 - Sähkönjakelun häiriöt
 - Pitkittyneet hellejaksot
 - Talousveden jakeluhäiriöt

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyvääarkikaikille